

APPELTERN

tuinenfestival

Vincent binnenste buiten

De tuin van Fhreja Deckers is gebaseerd op het schilderij 'De Slaapkamer' van Van Gogh. De meubels uit het beroemde schilderij staan opgesteld in de tuin en wanneer je erlangs loopt, ga je vanzelf op zoek naar de juiste standplaats. Zo speelt Deckers met perspectief en dwingt ze de toeschouwer zich te verplaatsen in de schilder.

Tuin- en landschapsarchitecte Fhreja Deckers, van Fhreja Ontwerpbureau Groene Leefomgeving, deed twee jaar geleden met de tuin 'Ontspanning door Inspanning' ook mee met het Appeltern Tuinenfestival. Toen ging ze ervandoor met de Gouden Potloden voor het beste ontwerp, het meest inspirerende ontwerp en het beste materiaalgebruik.

Dat belooft dus wat voor 'Vincent binnenste buiten'. De tuin heeft dan ook een doordacht en gelaagd ontwerp dat speelt met perspectief, kleur en thema's als binnen en buiten en gekte en genialiteit.

Het thema 'een tuin voor Vincent' sprak Deckers meteen aan. Vorig jaar volgde ze een cursus bij het Ontwerpinstituut met als rode draad Vincent van Gogh. Deckers: „Ik ben gespecialiseerd in het thema groen en gezondheid. Dat element in het leven van Van Gogh, zijn geestelijke gezondheid, vind ik dan ook het meest interessant.”

Als onderwerp voor de tuin nam ze het schilderij 'De Slaapkamer' waarin hij zijn eigen slaapkamer in Arles schilderde.

Deckers: „Het perspectief in deze kamer is verwarrend en klopt niet. Hij heeft de meubels bewust plat en zonder schaduw geschilderd als in Japanse prenten, daarbij heeft hij extreem felle kleuren gebruikt, die in de loop der tijd fletser zijn geworden. Het opmerkelijke is dat hij heeft geschreven dat hij dit schilderde om zichzelf troost te bieden en rustig te maken. Een boeiende gedachte want ik denk dat het drukke schilderij met felle

kleuren, veel perspectiefwerkingen en onsamenhangende elementen maar weinig mensen rustig zou maken. Dat zegt dus wat over de geestelijke gesteldheid van Van Gogh.”

Idee

In eerste instantie dacht Deckers aan opgehangen meubels in de tuin die zouden draaien als gedachten. Later brachten schaduwen op een gebouw haar op het idee om de meubels plat te maken (in 2D dus) maar door de maat, onderlinge verhouding en plaatsing in de ruimte toch perspectief brengen.

De 2D-meubelen in de tuin staan precies zo opgesteld als op het schilderij, maar dan in een driedimensionale ruimte. Het gevolg hiervan is dat je maar vanaf één plek voor de tuin het juiste perspectief ziet. Deckers: „Het idee is dat je jezelf letterlijk moet verplaatsen om het op de juiste manier te zien. Daarmee verplaats je je dus in de leefwereld en in het hoofd van Van Gogh.” Op die manier laat Deckers zien dat je niet direct een mening klaar moet hebben, maar je eerst ergens in moet verplaatsen en nadenken voordat je weet wat je daadwerkelijk ziet. In het verlengde hiervan kun je je ook afvragen of Van Gogh gek of geniaal was.

Het ontwerp dat Deckers indiende voor het festival is ongewijzigd uitgevoerd. Behalve de houten deuren en meubels in de kamer is ook de rest van het schilderij uitgebeeld. De muren zijn gemaakt van

blauw geschilderde wilgenstammen. Deze vormen dezelfde scheve lijnen als op het schilderij. Doordat er ruimte is tussen de stammen kun je van binnen naar buiten kijken en andersom. De wilgen zullen worden gevormd tot knotbomen zodat de ruimte tussen de stammen vrij blijft.

De vloer die op het schilderij op het eerste gezicht een planken vloer lijkt maar bij nadere bestudering een tegelvloer blijkt te zijn, is in de tuin nagemaakt door beplanting in rechte lijnen gescheiden door geroeste stalen kantopsluitingen. Waar het moet, is de beplanting laag om de meubels niet aan het zicht te onttrekken, waar het kan is de beplanting hoger.

Gebruikte planten

Veel van de gebruikte planten, zoals *Persicaria*, *Salvia* en *Veronica* hebben aarvormige bloeiwijzen die verwijzen naar de penseelstreken van Van Gogh. Verder zijn lievestruiwebedstro en slaapkamer-geluk toegepast als verwijzing naar de slaapkamer.

Fhreja Deckers

In het begin van het jaar bloeien er vooral blauw/paarsbloeiende planten, later in het jaar vooral roodbloeiende. Dit verwijst naar de vele roodtinten die Van Gogh gebruikte en in de loop der tijd van het doek verdwenen zijn. Het schilderij is daardoor steeds paarser en fletser geworden. Deckers geeft zo met de beplanting het schilderij zijn kleur terug.

Ook staan er planten die Van Gogh geschilderd heeft zoals irissen (een groep blauwe en één witte, net als op het bekende schilderij). Voor *Helianthus annuus* heeft Deckers niet gekozen, wel staat er *Echinacea* als verwijzing naar de beroemde zonnebloemen.

Rondom de slaapkamer loopt een

Jury

Verrijking van het bekende

Zonder een oordeel uit te spreken, dacht de jury met dit tuinontwerp een ware 'eye-catcher' in huis te halen. Hier is een beeld opgezet waaraan geen bezoeker onverschillig voorbij kan lopen: men moet er iets van vinden. Door het schilderij 'De slaapkamer' te citeren met enkele opvallende elementen die in een groene ruimte lijken te zweven, ontstaat een vervreemding ten opzichte van het origineel, maar tegelijkertijd een inspirerend beeld dat nog versterkt wordt door die vervreemding in beplanting en kleurver-

schuiving door te zetten. Men lijkt het werk van Van Gogh nu pas echt te begrijpen, zijn statement komt nu pas in volle bewustzijn naar voren. Blauwe bomen, planten in perspectiefrijen, een wereld die besloten is. Ook hier, net zoals bij andere inzendingen, is de samenwerking met een hovenier van cruciaal belang. Technische opzet en afwerking verrijken het beeld dat nagestreefd wordt, dat anders niet tot zijn volle wasdom zou kunnen komen met een zo breekbare en tedere opzet van de ontwerpinterpretatie.

schelpenpad, een verwijzing naar de Zuid-Franse sferen en de nabijheid van de Middellandse Zee bij Arles. Om het verschil tussen binnen en buiten te benadrukken staan binnen in de 'kamer' alleen bloeiende vaste planten en buiten de kamer alleen siergrassen. Op de grens van binnen en buiten staat *Liriope muscari*, een vaste plant met grasachtig blad.

Aan de buitenkant van het schelpenpad staat een golvende beplanting van siergrassen die in de loop van het jaar

ook kleurt van blauw naar rood. Er zijn veel verschillende soorten toegepast, maar de belangrijkste zijn *Luzula nivea* en *Sesleria autumnalis* die als matrixbeplanting door de hele tuin zijn toegepast. Dit geeft met name in de voorzomer een graslandschap zoals dat te zien is op schilderijen als 'bos met kreupelhout' en 'paar in het bos'. Verder zijn onder meer *Koeleria glauca*, *Andropogon gerardii* 'Red October' en *Sporobolus heterolepis* toegepast.

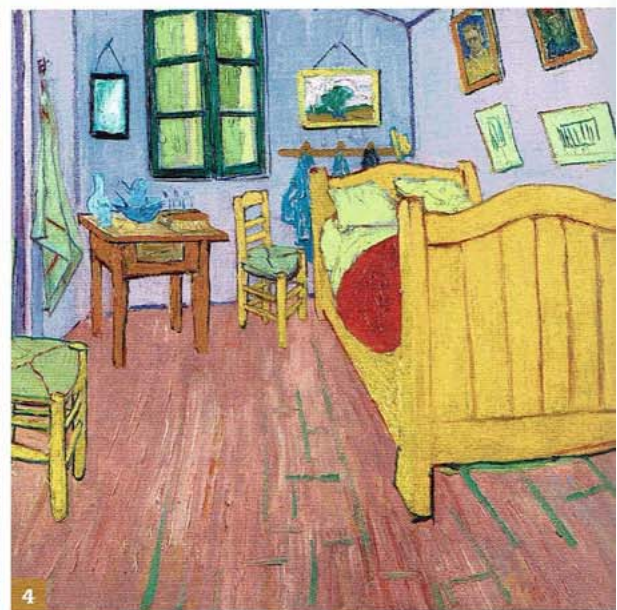
1

2

3

4

- 1 Kantopsluitingen van geroest ijzer geven perspectief aan de 'plavuizen vloer' die door deze lijnen en de beplanting wordt verbeeld.
- 2 De meubels zijn gemaakt van watervast multiplex en zitten met draadeinden vast aan de betonnen fundering. Doordat de draadeinden een beetje uitsteken lijken de meubels te zweven tussen de beplanting.
- 3 De blauwgeschilderde wilgen vormen een levende scheiding tussen binnen en buiten. Het opschot op de stammen zal in de loop van het jaar in toom gehouden worden zodat het transparante karakter van de 'muren' blijft bestaan. Door de stammen heen is de grasbeplanting aan de buitenkant te zien, een beeld dat doet denken aan het schilderij 'bos met kreupelhout'.
- 4 Het oorspronkelijke schilderij 'slaapkamer' was geschilderd met opvallend felle kleuren.
- 5 De tekening die onderdeel vormde van de presentatie van de tuin.

Aanleg Meubels maken

Voor de aanleg van 'Vincent binnenste buiten' werkte Deckers samen met verschillende mensen en werd ze gesponsord door enkele bedrijven. Belangrijkste partner voor het aanlegwerk was hovenier Paul Casteleijn. Bouwadviesbureau LBS hielp met de aanleg, Maasdriel Schilderwerken hielp met de verf en Van Oirschot Tuinplanten uit Biezenmortel leverde kosteloos de beplanting. Het meest uitdagende deel van de aanleg was het fabriceren van de meubels. Om de meubels in de juiste verhoudingen en op de juiste grootte te kunnen maken zette Deckers de afbeelding van het schilderij in in een 3D-tekenprogramma. Vervolgens 'knipte' ze de meubels digitaal uit. In een werkruimte van Casteleijn projecteerde ze met een beamer de meubels op watervast multiplex zodat ze de lijnen konden uitzetten en de panelen uitzagen. Vervolgens hebben ze met behulp van de met Casteleijn bevriende schilderess Marianne Verhoeff-Berkmann de meubels geschilderd. Deckers: „Marianne heeft geholpen met de manier van schilderen. Ik werk normaal gesproken heel netjes, maar Van Gogh schilderde juist met grove streken. Omdat we de meubels

zo'n vier keer vergroot hebben, moest je voor hetzelfde effect dus helemaal grof te werk gaan. Ook het kleurgebruik is bijzonder. Van Gogh gebruikte veel felle kleuren, soms bijna fluorescerend, dan je op het eerste gezicht zou zeggen. Het mengen van de kleuren viel daarom niet altijd mee.'

De wilgen die de wanden vormen zijn afkomstig van het land van Casteleijn. Daar mocht het bos wel gedund worden, dus het mes sneed aan twee kanten. Eenmaal in de grond werden de stammen op maat afgezaagd en geschilderd.

De schelpen voor het schelpenpad komen van Paul Casteleijn net als de hergebruikte stalen randen die de beplanting scheiden en perspectief geven aan de 'vloer' van de slaapkamer.

Het onderhoud wordt zoals in alle tuinen in principe gedaan door de Tuinen van Appeltern, maar sommige zaken die verband houden met de zeggingskracht van het ontwerp houdt Deckers in eigen hand. Zoals de manier waarop de wilgen gesnoeid worden en het in toom houden van de vaste planten die de vloer van de kamer vormen.

